

VESTNIK

DELEGATSKI

Delegatsko glasilo občine
Murska Sobota
Številka 4
Leto V
14. marca 1985

VSEBINA

- Predsedniki zborov Skupščine občine Murska Sobota sklicujejo seje zborov dne 27. in 28. marca 1985
- Uresničevanje plana zaposlovanja v letu 1984 in osnutek plana za leto 1985 ter problematika zaposlovanja v občini M. Sobota

PREDSEDNIKI ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE MURSKA SOBOTA

SKLICUJEJO

- 37. sejo Zbora združenega dela
- 37. sejo Zbora krajevnih skupnosti
- 37. sejo Družbenopolitičnega zbora

Skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti bo

v četrtek, dne 28. marca 1985, ob 8. uri
v prostorih Skupnosti za požarno varnost, M. Sobota, Cankarjeva 75.

Predsednik Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti predlaga naslednji

dnevni red:

1. izvolitev in poročilo verifikacijskih komisij,
2. uresničevanje plana zaposlovanja v letu 1984 in osnutek plana za leto 1985 ter problematika zaposlovanja v občini M. Sobota,
3. stanje izgradnje in vzdrževanja komunalnih objektov v občini M. Sobota,
4. periodični delovni načrt Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Družbenopolitičnega zbora Skupščine občine M. Sobota za II. trimesečje 1985,
5. predlog dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1985,
6. predlog odloka o davkih občanov občine Murska Sobota,
7. osnutek odloka o posebnem občinskem prometnem davku občine M. Sobota,
8. osnutek odloka o zaključnem računu proračuna občine M. Sobota za leto 1984,
9. osnutek odloka o poprečni gradbeni ceni in poprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč ter koristi za razlaščno stavbno zemljišče za posamezna območja v občini M. Sobota za leto 1985,
10. soglasja k
 - samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje,
 - statutu občinske raziskovalne skupnosti,
11. volitve in imenovanja,
12. delegatska vprašanja in odgovori na vprašanja,
13. predlogi, sklepi, mnenja in obvestila.

SEJA DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA BO

v sredo, dne 27. marca 1985, ob 13. uri

Delegati Družbenopolitičnega zbora bodo obravnavali 2., 3., 4., 11., 12. in 13. točko zgoraj predlaganega dnevnega reda.

Gradivo za obravnavo 2. točke dnevnega reda je objavljeno v tej številki Delegatskega vestnika. Tabelarni pregled planiranih dodatnih zaposlitev po posameznih TOZD in delovnih skupnostih ter ugotovitve in stališča izvršnega sveta bodo posredovana vodjem delegacij, vodjem konferenc delegacij in delegatom Družbenopolitičnega zbora.

Gradivo za obravnavo 3. točke je objavljeno v Delegatskem vestniku št. 1, dne 17. 1. 1985.

Gradivo za obravnavo 4., 7., 8., 9., 10. in 11. točke bo posredovano vodjem delegacij, vodjem konferenc delegacij ter delegatom Družbenopolitičnega zbora.

Gradivo za obravnavo 5. točke je objavljeno v 38. številki Poročevalca, z dne 11. 12. 1984. Spremembe od osnutka bodo posredovane vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij.

Gradivo za obravnavo 6. točke je objavljeno v Delegatskem vestniku št. 3, dne 28. 2. 1985. Spremembe od osnutka bodo posredovane vodjem delegacij in vodjem konferenc delegacij.

Informacija k 12. točki bo podana na seji.

I. URESNIČEVANJE PLANA ZAPOSLOVANJA V OBČINI MURSKA SOBOTA V LETU 1984

1. UVOD

Pomurska regija se je v zadnjem desetletju razvijala hitreje kot ostala Slovenija, kljub temu pa bistveno ni zmanjšala razvojnega zaostanka za drugimi slovenskimi območji, kar se kaže tudi v nižji stopnji zaposlenosti prebivalstva. Glede na velike rezerve nekvalificirane delovne sile (predvsem v preteklosti) smo v Pomurju razvijali razmeroma nezahtevno tehnološko proizvodnjo, ki je potrebovala največ takih delavcev, kot jih je ta regija imela, kar pa za prihodnje ne bi smelo veljati. Saj se nam tak enostranski gospodarski razvoj iz preteklosti začne počasi kazati v negativni obliki tudi na področju izobraževanja, ko vedno več mladih želi takoj po obveznem šolanju v zaposlitev, ker je povpraševanje po manj izobraževanih kadrih še vedno največje. To pa je v nasprotju s tezo, da je znanje največja komparativna prednost, ki bi jo morali predvsem v bodoče veliko bolj upoštevati kot dosedaj. Nizka stopnja zaposlenega prebivalstva in neustrezna struktura dela, ki pogojuje tudi nižjo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih, ima neposredni pliv na skupni prihodek posamezne TOZD in širše družbene skupnosti, posredno pa tudi na celotno družbeno nadgradnjo, predvsem vzgojo in izobraževanje, zdravstvo in socialno politiko.

2. GIBANJE ZAPOSLENOSTI IN ZAPOSLOVANJE V LETU 1984

Z resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana občine Murska Sobota v obdobju 1981—1985 v letu 1984 je bila načrtovana 2 % rast zaposlenosti, kar je pomenilo okoli 360 dodatnih zaposlitev, upoštevajoč tudi druge kvalitativne dejavnike gospodarjenja (rast družbenega proizvoda, dohodka na zaposlenega, izboljšanje KV — strukture zaposlenih). TOZD in delovne skupnosti so s svojimi načrti zaposlovanja predvidevale skoraj za 1 % višjo rast zaposlenosti, kar pa preko leta niso realizirale. Vzrokov za to je več: slabo kadrovsko planiranje v TOZD, ki je še premalo vpeto v celoten sistem planiranja v OZD; v tem letu je prišlo tudi do določenih organizacijskih sprememb predvsem v področju gradbeništva (likvidacija TOZD-a Opekarna Puonci in integracija TOZD-a Gradbeništvo Sobota s TOZD Pomurjem), kar je prav tako vplivalo na zmanjšanje dodatnih zaposlitev. Saj TOZD Pomurje zaradi tega ni zaposlovala dodatnih niti novih delavcev. Pa

tudi v drugih TOZD ni prišlo do realizacije načrtovanih zaposlitev zaradi težjih pogojev gospodarjenja, ali pa so probleme okrog dodatnih in nadomestnih zaposlitev reševali z zaposlovanjem za določen čas ali nadurnim delom.

Načrtovana stopnja rasti zaposlovanja je bila daleč prenizka, da bi lahko zaposlili celotno populacijo, ki išče zaposlitev, oziroma ki bi se želela zaposliti (generacija šteje okoli 820 mladih, k tem moramo pristeti še iskalec zaposlitve iz preteklih let v povprečju 1.300). Kljub poznavanju razmer na področju zaposlovanja in nezaposlenosti in iz tega izhajajočih problemov v neposrednem izvajanju kadrovske funkcije v organizacijah združenega dela ne dosegamo zadovoljivih rezultatov. V obstoječih pogojih gospodarjenja bi morali preiti na področju zaposlovanja od načelnih opredelitev na konkretno realizacijo sprejetih stališč, saj si drugače ne moremo predstavljati reševanja problema nezaposlenosti v občini. Nenehno zatrjujemo, da so strokovni kadri v produkcijskem procesu eden od ključnih izvodov za hitrejši gospodarski razvoj tako posamezne TOZD kot tudi širše družbene skupnosti, kar pa v praksi vse prepočasno uresničujemo. To našo trditev lahko podkrepimo z naslednjimi podatki:

— od 678 dodatnih in nadomestnih zaposlitev, ki so je realizirala TOZD v letu 1984 odpade še vedno 3/4 ali 46,3 % vseh teh potreb na NK in PR delavce, 173 ali 27,7 % vseh potreb na KV delavce in samo 190 ali 28 % vseh potreb na delavca s srednjo (125), z višjo (32) in visoko (33) izobrazbo. Taka struktura zaposlovanja pa ne prispeva k izboljšanju KV — strukture zaposlenih, temveč obstoječo neugodno KV-strukturo zaposlenih samo obnavlja ali celo slabša. Preko leta so v združenem delu zaposlili še 404 delavce za določen čas in 434 zaradi fluktuacije — odhoda delavca. Skupno je torej leta 1984 v občini sklenilo delovno razmerje 1.516 delavcev.

Povprečno število zaposlenih se je v letu 1984 v občini povečalo v primerjavi z letom 1983 za 2,3 % ali 434 delavcev, kar je za 0,3 % več kot je bilo načrtovano z resolucijo. V družbenem sektorju je bila dosežena 2 % rast (gospodarstvo 1,8 %, negospodarstvo 3,1 %) in v zasebnem sektorju za 10,5 % ali 70 dodatnih delavcev, kar kaže da so v zasebnem sektorju še rezervne za dodatno zaposlovanje novih delavcev, ki pa jih zaradi administrativnih ali drugih vzrokov ne vemo oziroma ne moremo izkoristiti.

Rast povprečne zaposlenosti po področjih v letu 1984 prikazujemo v naslednji tabeli:

Področje	Štev.zapos.		Rastzasp.		Plan		%
	I—XII. 1983	I—XII. 1984*	abs.	%	zap.	plena	
01 Industrija	7.748	8.137	389	5,1	219	391	178,5
02 Kmetijstvo	941	982	21	2,2	45	21	48,7
03 Gozdarstvo	143	138	-4	-2,8	5	-4	-
04 Vodno gospodarstvo	157	151	-6	-3,8	-	-6	-
05 Gradbeništvo	2.295	2.117	-178	-7,8	115	-178	-
06 Promet in zveze	875	876	1	0,1	18	1	5,3
07 Trgovina	1.546	1.588	50	3,2	19	50	263,2
08 Gostinstvo in tur.	402	407	5	1,2	13	5	38,5
09 Obrt in os. storitve	324	318	-6	-1,9	18	-6	-
10 Stan. kom. dejavnost	162	143	-19	-11,7	8	-19	-
11 Finančni. teh. storitve	388	385	7	1,8	5	7	140,0
GOSPODARSTVO	14.979	15.241	262	1,8	464	262	56,5
12 Izobraž., znanost. kultura	1.075	1.085	9	0,8	9	9	112,5
13 Zdravstvo in soc. var.	1.532	1.599	67	4,4	62	67	108,1
14 OPP, DPS, SIS	658	684	26	4	11	26	236,4
NEGOSPODARSTVO	3.266	3.366	102	3,1	81	102	125,0
Družbeni sektor	18.245	18.609	364	2,0	645	364	56,8
Zasebni sektor	664	734	70	10,5	-	-	-
SKUPAJ	18.909	19.343	434	2,3	-	-	-

Gledano globalno skoraj vsa področja z izjemo gradbeništva beležijo rast povprečne zaposlenosti. Najvišjo relativno pa tudi absolutno rast zaposlenosti beleži področje industrije in sicer za 5,1 % ali 391 delavcev. Od DO so največ dodatnih delavcev zaposlile Mura, Beltinka, Pomurski tisk, Certus in Splošna bolnica; na nadomestnih (upokojitev) Mura — TOZD Perilo in Splošna bolnica.

Svoje plane zaposlovanja so TOZD realizirale samo z 66,8 %, kar kaže da so se močno zaplanirale oziroma ti plani zaposlovanja v nekaterih TOZD niso imeli realne osnove, že takrat ko so jih pripravljali. Nenačrtna kadrovska politika oziroma odsotnost dolgoročnega kadrovskega planiranja se nam vedno bolj izraža v porastu nezaposlenosti nekaterih poklicev (sem lahko štejem pedagoške poklice, medicinske sestre, vzgojiteljice). V začetku tega srednjeročnega obdobja smo z načrtnimi akcijami in pospešeno štipendijsko politiko usmerjali večje število mladih v tako smeri izobraževanja, kjer daleč največ potrebuje oz. nam ga se zaposlujemo (izobraževanje in vzgoja, otroško varstvo, zdravstvo) pa morda še kje?

Čeprav smo pred leti trdili ravno nasprotno, da bomo te kadre potrebovali v velikem številu.

S kvaliteto kadrovskega povpraševanja s strani združenega dela ne moremo biti zadovoljni, ker smo že prej zapisali, čeprav je tako zaposlovanje odraz obstoječe strukture dela. Prestrukturiranje gospodarstva, uvajanje sodobnejše tehnologije in razvoj lahko zagotovijo samo visokostrokovno usposobljeni kadri, ki pa jih združenemu delu občine in regije še vedno primanjkuje, saj je delež strokovnih kadrov v občini še močno pod republiškim povprečjem, kar še posebej velja za področje gospodarstva.

Kvalifikacijsko strukturo zaposlenih v letih 1972, 1982 in 1984 prikazujemo v naslednji tabeli:

Stopnja zahtevnosti	Struktura 1972	zaposlenih 1982	1984	abs. zaposl. v letu 1984
Ozke profil (MK+PR)	48,2	43,5	32,7	6.182
Široki profil (PŠ)	35,0	32,0	40,2	7.587
Profil tehnika (SŠ)	13,5	16,5	18,5	3.488
Profil inženir (VŠ)	3,4	4,9	5,4	1.017
Profil dipl. inž. (VŠ)	1,8	3,1	3,2	808
SKUPAJ	100,0	100,0	100,0	18.882

V obdobju 12-ih let se je kvalifikacijska struktura zaposlenih v občini izboljšala za 13,5 %, ali drugače povedano število NK in PR delavcev se je relativno znižalo od 46,2 % v letu 1972 na 32,7 % v letu 1984, kar pa je še vedno nad republiškim povprečjem. Najzaznavnejša je ta sprememba na nivoju poklicne (za 5,2 %) in srednje (za 2,5 %) šole; najmanjša pa na ravni višje (za 2 %) in visoke (samo za 1,3 %) šole. Primanjkuje nam predvsem visokostrokovno usposobljenih kadrov, ki bi bili sposobni snovati nove programe in razvijati obstoječe v okviru danih materialnih možnosti. Najbolj smo deficitarni na kadrih tehničnih usmeritev.

Od 608 zaposlenih kadrov z visoko izobrazbo v občini jih dela neposredno v gospodarstvu samo 202 ali 1,3 % vseh zaposlenih. Če tu odštejemo profile, ki niso neposredno vezani na proizvodnjo (ekonomiste, pravnike in druge družboslovne poklice) je to stanje še slabše. Tako neugodno kadrovsko strukturo zaposlenih bi lahko v združenem delu izboljšali samo z ustrežnejšo štipendijsko politiko. Žal pa ugotovljamo, da TOZD iz leta v leto razpisujejo manj kadrovskih štipendij, predvsem na VI. in VII. zahtevnostno stopnjo. Pričakovati priliv strokovnih kadrov od druge je iluzorno, saj je prav odliv teh kadrov iz občine večji kot priliv. Da bi te kadrovske probleme v okviru občine hitreje razreševali bi morali začeti celovitejšo akcijo vseh dejavnikov do poklicnega usmerjanja preko osnovne šole in šol usmerjenega izobraževanja, štipendijske politike do samih TOZD, ki bi tem kadrom zagotavljale boljše pogoje dela, hitrejšo možnost napredovanja in še marsikaj. Saj si brez tehničnih kadrov ne moremo zamišljati hitrejšega razvoja in prestrukturiranja obstoječe proizvodnje.

Pregled o gibanju zaposlovanja in realizacija načrtov zaposlovanja po posameznih TOZD, dajemo samo za področje industrije, na koncu informacije. TOZD in delovne skupnosti z ostalih področij ne prikazujejo, ker v zadnjih treh mesecih ni prišlo do večjih sprememb. Kompleten pregled pa je bil za vse TOZD in delovne skupnosti objavljen pri devetmesečni informaciji.

2. 3. ZAPOSLOVANJE PRIPRAVNIKOV*

Z načrti zaposlovanja so TOZD in druge delovne skupnosti v soboški občini za leto 1984 napovedale 197 pripravniških mest, kar je očitno premalo z vidika priliva iz šol. Saj je v šolskem letu 1983/84 zaključila usmerjeno izobraževanje številčnejša generacija mladih na IV. zahtevnostni stopnji in vsem tem bi morali zagotoviti pripravniška mesta. Sledeč sprejetim določilom iz SaS o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja, da TOZD in delovne skupnosti 2/3 vseh dodatnih in nadomestnih zaposlitev od II. zahtevnostne stopnje navzgor pokrijejo s pripravniki, bi morale te v letu 1984 zaposliti okoli 452 pripravnikov. Kljub prizadevanjem delavcev strokovne službe v neposredni stiki s pripravniki TOZD in drugih družbenopolitičnih dejavnikov, so TOZD zaposlile samo 309 pripravnikov, kar je sicer več kot pa so napovedale (179), a še vedno precej manj, kot pa bi morale po SaS.

Kvalifikacijska struktura zaposlenih pripravnikov

Stopnja zahtevnosti	Število pripravnikov	Struktura
	Pripravnih	Vključenih
II. in III.	9/8	27
IV.	17/17	127
V.	28/23	95
VI.	10/8	30
VII.	7/8	20
SKUPAJ	71/63	309
		10,0

* Številke za uamkovo črto so kadrovske štipendisti.

KV — struktura vključenih pripravnikov nam potrjuje tezo, da struktura dela pogojuje zaposlovanje strokovnih kadrov in ta ni preveč dobra. Resnica pa je tudi, da zaenkrat v populaciji prijavljenih iskalec zaposlitve nimamo večjega števila delavcev z visoko izobrazbo, ali pa vsaj ne takih, kot jih išče združeno delo. Od 309 zaposlenih pripravnikov so TOZD zaposlile le 150 za nedoločen čas, vse ostale pa za določen čas (159). To neugodno razmerje med zaposlovanjem pripravnikov za določen in nedoločen čas je trenutno bolj formalnega značaja, lahko pa to postane problem, če bi se po opravljenem pripravništvu večje število delavcev vračalo v status nezaposlenih. Največ pripravnikov so zaposlile Mura, Panonija, Živinorejski zavod, Potrošnik, Splošna bolnica in Skupščina občine (strokovna služba).

3. DELO PREKO POLNEGA DELOVNEGA ČASA (NADURE) IN POGODBENO DELO

S samoupravnim sporazumom o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja za leto 1984 in 1985, so se TOZD in delovne skupnosti v okviru občinske skupnosti za zaposlovanje dogovorile, da bodo zmanjšale obseg nadurnega in pogodbenega dela na najmanjšo možno mero in na ta način omogočile zaposlitev večjemu številu novih delavcev, četudi samo za določen čas.

Po razpoložljivih podatkih o obsegu nadurnega dela, v letu 1984, ki smo jih dobili iz združenega dela, pa vidimo, da niso bili doseženi kakšni zaznavnejši rezultati. Obseg nadurnega dela se je zmanjšal samo za 0,4 % ali od 505.071 nadur v letu 1983 na 503.162 nadur v letu 1984. Vsa prizadevanja izven združenega dela niso dala rezultatov (sklepi in priporočila zborov skupščine občine, IS, DPO in samoupravnih organov občinske skupnosti za zaposlovanje). Menimo, da na obseg nadurnega in pogodbenega dela lahko v največji meri vplivajo izključno v samih OZD, zato bi morali vse razprave in aktivnosti okrog tega problema usmeriti v združeno delo. V večini OZD zagovarjajo stališče, da brez nadurnega dela nekaterih nalog iz proizvodnega programa ne bi mogli realizirati pravočasno, oziroma da je narava in obseg dela določenih obdobjih tak, da ga ni mogoče opraviti drugače kot z nadurami.

Pregled nadurnega dela po področjih v letu 1984:

	Št. del. I—XIII.	Št. nadur 1983	Št. del. I—XIII.	Št. nadur 1984	IND 84/83
01 Industrija	5.515	293.862	1.157	336.833	114,6
02 Kmetijstvo	255	30.182	159	32.308	107,0
03 Gozdarstvo	1	110	—	—	—
05 Gradbeništvo	523	38.603	289	24.318	63,0
06 Promet in zveze	194	38.299	103	34.086	88,7
07 Trgovina	70	2.775	110	7.274	262,1
09 Obrt in os. storitve *	61	5.414	68	1.087	18,7
10 Stan. kom. dej.	82	3.845	22	1.217	31,7
11 Fin. tehn. sl.	29	831	20	511	61,5
GOSPODARSTVO	6.730	414.921	1.909	437.414	105,4
12 Izobraž., znanost	286	39.062	58	8.685	21,8
13 Zdravstvo, soc. var.	458	49.739	458	57.083	114,7
14 DPO, DPS, SIS	8	549	—	—	—
NEGOSPODARSTVO	752	90.150	515	65.748	72,0
SKUPAJ	7.482	505.071	2.424	503.162	98,6

Iz pregleda je razvidno, da se je obseg nadurnega dela zmanjšal na vseh področjih izjema je industrija, ki beleži rast nadurnega dela za 14,6 % in trgovina, kar za 3 krat. Nadurno delo so povečali tudi na področju zdravstva in socialnega varstva. Od OZD ima največ nadurnega dela Mura in MIS (Mesna industrija), v negospodarstvu pa Splošna bolnica. Glede dajanja podatkov o nadurnem delu lahko zapišemo, da so v nekaterih sredinah zelo površni, kar otežuje izdelavo realne informacije o tej problematiki.

Glede dela po pogodbah, lahko zapišemo, da se je obseg dela zrazeno v delovnih urah v letu 1984 v primerjavi z letom 1983 močno povečal in sicer kar za 78,5 % in od 144.991 ur leta 1983 na 253.860 ur v letu 1984. Največ pogodbenega dela so imele TOZD s področja kmetijstva.

4. BREZPOSELNOST

V tem srednjeročnem obdobju raste od leta v leto število prijavljenih iskalec zaposlitve v občini. Ob koncu leta 1982 je bilo prijavljenih 1.164 iskalec zaposlitve, leta 1983 že 1.338 in ob koncu leta 1984 že 1.529 ali za 14,3 % več kot leto dni prej. Počasi pa se zmanjšuje delež žensk v skupnem obsegu brezposelnih predvsem na račun povečanih zaposlitvenih možnosti v zadnjih dveh letih v DO Mura. Delež žensk v skupnem obsegu brezposelnih je znašal ob koncu leta 1984 38,5 % ali 589 žensk. Pred nekaj leti se je ta delež gibal okoli 60 %. 911 iskalec zaposlitve ali 59,6 % vseh brezposelnih je mlajših od 26 let; 665 oseb ali 43,5 % vseh brezposelnih išče prvo zaposlitev, med njimi raste delež strokovno usposobljenih iskalec zaposlitve s končano IV. in V. zahtevnostno stopnjo (medicinske sestre, vzgojiteljice) posebej problematični glede

zaposlitve pa so gimnazijski maturanti, ki niso bili uspešni pri študiju. Število teh se vsako leto skokovito povečuje, kar bi nas moralo še posebej skrbeti, vključno s šolo, ki te kadre izobražuje.

O sami brezposelnosti v občini je bilo veliko napisanega. Vodile so se in še se vodijo razprave o tem problemu. Na razni formih, ki pa ne zagotavljajo trajnejše rešitve tega zelo občutljivega in ključnega problema naše družbe, predvsem z vidika mladih. Učinkoviteje bi lahko ta problem reševali samo znotraj združenega dela predvsem zaposleni delavci, če bi se zavedali težine tega problema, da gre za našo mlado generacijo, ki bi ji prvenstveno morali zagotoviti delo na tak ali drugačen način. Menimo, da niso dovolj stališča in priporočila raznih forumov, ki si jih potem v nekaterih sredinah tolmačijo tako ali drugače. Imamo večje število DO, ki že leta ne zaposlujejo dodatnih delavcev, ne razpisujejo kadrovske štipendije, ker so same sebi zadostne, ne da bi na te probleme gledali iz širšega družbenega vidika in potrebe.

5. ZAKLJUČKI IN PREDLOGI

Razprave o problemih zaposlovanja in brezposelnosti bi morali prenesti v združeno delo, kajti le tam vidimo rešitve tega problema.

Boljšo strukturo zaposlenih si lahko v družbenem delu zagotovimo sami z učinkovitejšo in dolgoročno štipendijsko politiko, ki bo odraz potreb razvoja sleherne delovne organizacije.

Nujno je doseči večjo povezanost med izobraževanjem in zaposlovanjem. Zato nam ne bi smeli biti vseeno kakšno mrežo šol imamo v občini in regiji. Saj je končni cilj izobraževanja zaposlovanje.

II. PLAN ZAPOSOLOVANJA V OBČINI MURSKA SOBOTA ZA LETO 1985

S planom zaposlovanja v občini Murska Sobota za leto 1985 (v nadaljnjem besedilu: plan zaposlovanja) konkretiziramo določila občinske Resolucije o izvajanju družbenega plana za obdobje 1981—85 v letu 1985. Plan zaposlovanja temelji na samoupravnem sporazumu o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja, ki so ga sprejele OZD v okviru občinske skupnosti za zaposlovanje. Temeljni cilji politike zaposlovanja v letu 1985 so:

— produktivno, ekonomsko upravičeno zaposlovanje, ki s povečanjem zaposlenosti hkrati usvari večji obseg in večjo kakovost proizvodnje in storitev ter večji dohodek

— vsaj dve tretjini novih in nadomestnih potreb po delavcih bodo v OZD nadomestili s pripravniki

— število delavcev na neproduktivnih in administrativnih delih se bo zmanjšalo

— izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih

— odpravljanje neuskladij med izobraževanjem in zaposlovanjem z ustrezno politiko vpisa v šole in štipendijsko politiko.

Opredeljeni smotri kadrovske politike temeljijo na dosedanjih razmerjih procesov zaposlovanja, njihovem aktualnem izražanju in predpostavljanju prihodnjih družbeno ekonomskih razvojnih usmeritev. V bistveno slabših ekonomskih možnostih periferne pomurske regije bo njihovo doseganje znatno oteženo, saj se Pomurje po večini kazalec s področja zaposlovanja bolj približuje neugodnim jugoslovanskim kot slovenskim razmeram. Prav to mora navajati vse vplivne dejavnike v občini in regiji, da upoštevajoč pomen kadrov kot osnovnega faktorja za presežanje razvojne zaostalosti načrtujejo in izvajajo smotno zaposlitveno politiko.

1. Na območju občine Murska Sobota se bo ob predpostavki uresničenih kadrovske predvidevanj OZD v letu 1985 zaposlilo okoli 430 delavcev (dodatne zaposlitve) kar pomeni porast zaposlenosti za 2,2 %: na nadomestnih zaposlitvah pa se bo lahko zaposlilo še okoli 350, torej skupno 790 delavcev.

Rast zaposlenosti kot jo predvidevajo letni načrti zaposlovanja OZD globalne ni usklajena z občinsko resolucijo, ki predvideva 2,2 % rast zaposlenosti v letu 1985 ob 3 % realni rasti družbenega proizvoda in 1,5 — 2 % produktivnosti dela.

Ocenjujemo, da bo v letu 1985 skupaj iskalo zaposlitev okoli 1.260 oseb; kadrovski priliv iz šol na vseh stopnjah bo znašal okoli 685 oseb (generacija šteje okoli 810 mladih). 110 delavcev se bo vrnilo iz tujine in okoli 40 delavcev pričakujemo iz deagrificacije. K tej populaciji iskalec zaposlitve moramo dodati še 1.425 iskalec zaposlitve iz leta 1984. Pri razlagi podatka o potencialnih iskalcih zaposlitve moramo opozoriti še na več faktorjev, ki lahko bistveno prispevajo k povečanju ali zmanjšanju napovedanega potenciala v zaposlitve in sicer:

— zmanjšan interes mladih po nadaljnjem izobraževanju

— večja pripravljenost za prostorsko mobilnost iskalec zaposlitve

— povečan interes za zaposlitev v zasebnem kmetijstvu.

Upoštevati moramo tudi dejstvo, da se del mlade generacije, ki zaključuje izobraževanje predvsem na V., VI. in VII. zahtevnostni stopnji v domači kraj ne vrača. Upoštevajoč vse to menimo, da v letu 1985 bistveno ne bo poraslo število iskalec zaposlitve v odnosu na leto 1985.

Pričakujemo pa kvalitativne spremembe v kvalifikacijski strukturi prijavljenih iskalcev zaposlitve, saj bo zagotovo porasel delež strokovno usposobljenih iskalcev zaposlitve od 28,5 % ob koncu leta 1984 na okoli 35 % v letu 1985. Združeno delo še vedno napoveduje več potreb po manj kvalificiranih delavcih.

2. Sledeč obveznosti po sporazumu, da dve tretjini vseh dodatnih in nadomestnih kadrovskih potreb OZD pokrijejo s pripravniki, bi te v letu 1985 morale prvič zaposliti 526 delavcev od II. zahtevnostne stopnje navzgor. Z MK-LP-85 pa so TOZD napovedale samo 244 potreb po pripravnikih, ali 31 % vseh potreb iz SaS o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja, kar kaže, da tudi v letu 1985 ne bomo zagotovili mladim, ki bodo prišli z usmerjenega izobraževanja dovolj pripravniških mest. Največ težav bo za zagotovitev pripravništva na kadre s V. zahtevnostne stopnje (štiriletna srednja šola), saj bo na tej stopnji letos prva generacija zaključila usmerjeno izobraževanje.

Tako kot že nekaj let nazaj se bo največ novih delavcev lahko zaposlilo v industriji, predvsem tekstilno konfekcijski (DO Mura). Stagnira pa zaposlovanje v gradbeništvu in trgovini kot posledica zmanjšanja investicij in padanja skupne moči prebivalstva. Sledeč smernicam iz resolucije pa področje negospodarstva z izjemo zdravstva skoraj ne predvideva dodatnih zaposlitev.

3. Osnovni vir priliva v zaposlitev predstavljajo mladi delavci z vseh stopenj izobraževanja. Predvidoma bo strukturno kadrovska ponudba v letu 1985 naslednja: 147 delavcev bo iskalo delo takoj po končanem obveznem šolanju, 62 bo delavcev s krajšimi programi izobraževanja (II. in III. stopnja), 223 s triletnimi programi, 132 s programi V. zahtevnostne stopnje, 83 s VI. in 38 s VII. zahtevnostno stopnjo. Še nadalje bo najbolj problematično zaposlovanje delavcev s profili tehnika (V. stopnja) kakor tudi ostalih poklicev v katerih so občutni presežki v vsej republiki.

Ohranjanje enake mreže šol kot v letih ekstenzivnega zaposlovanja z znatnim deležem zaposlovanja v negospodarstvu, ki je zdaj močno limitirano, pomeni reprodukcijo kadrovskih neskladij in vse večje težave mladih pri poklicno ustreznem zaposlovanju, upoštevajoč prepočasno spreminjanje strukture dela v smislu večje tehnološke in s tem kvalifikacijske zahtevnosti.

4. V letu 1985 bo pri Skupnosti za zaposlovanje povprečno prijavljenih 1.450 nezaposlenih oseb, preko Skupnosti se bo vključilo v delo 1.070 delavcev. Organizirane priprave za zaposlitev (usposabljanje, preusposabljanje) bo deležnih 265 delavcev, med njimi bo 15% delež strokovnih kadrov, ki se bodo dequalificirali zaradi premajhnega povpraševanja po poklicih, ki jih imajo. Po določilih Zakona o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb bo obravnavanih 18 oseb, od tega se jih bo 40 % predvidoma tudi zaposlilo.

5. Zaostrovanje razmer na področju zaposlovanja bo povzročilo, če nadaljnje povečevanje števila uživalcev pravic do socialne varnosti iz naslova brezposelnosti. Predvidoma bo na novo uveljavilo pravico do denarnega nadomestila 172 oseb, do denarne pomoči pa 53 oseb. Povprečno mesečno število uživalcev obeh pravic se bo gibalo okoli 100 oseb, ki bodo tudi pokojninsko in invalidsko zavarovane.

6. Po napovedih OZD bo v letu 1985 razpisanih 164 kadrovskih štipendij, od tega 49 ali 29,8 % za kadre na VI. in VII. zahtevnostni stopnji. V okviru skupnosti za zaposlovanje bo predvidoma podeljenih 500 štipendij iz združenih sredstev, približno toliko kot v letu 1984.

7. S poklicno usmerjevalnimi aktivnostmi bomo skušali povečati aspiracije mladine za poklicno izobraževanje v UI in pretek iz usmerjenega izobraževanja v visokošolski študij s posebnim poudarkom na usmerjanju v deficitarne poklice. Teh aktivnosti bodo deležni vsi učenci 8. razredov OŠ (828) in učenci zaključnih razredov UI (463).

8. Z načrti zaposlovanja so OZD napovedale, da bo zaradi ekonomskih in tehnoloških razlogov nastal presežek 56 delavcev. Te delavce bodo OZD v sodelovanju s strokovno službo skupnosti prerazporedile v okviru delovnih oziroma sestavljenih organizacij ali v druge DO z organiziranim preusposabljanjem.

9. Skupnost za zaposlovanje se zavezuje, da bo med letom spremljala uresničevanje plana zaposlovanja, kvartalno posredovala podatke javnosti in dvakrat letno izčrpnjšo informacijo za delegatsko skupščino in njene organe, DPO in izvršni svet SO.

10. Sestavni del plana zaposlovanja je tabelarni pregled planov zaposlovanja organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v občini Murska Sobota.